

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTOI SZÁLLÁS:

Ó-vár, Vizi-utca, 231. szám, első emeletben

Megjelen a lap hetenkint háromszor u. m. Vasárnap, Szerdán és Pénteken. Ara évnegyedre 3 ft. ó. Hirdetési ár: soronként 7 kr, s minden hirdetés után 30 kr bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

KIADÓ-HIVATAL:

Középútcza, STIRIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, nov. 2-kán.

× (D) Közelebből hazánk egyik tekintélyes városából, többek aláírásával következő levél intéztetett hozzánk:

Tisztelt szerkesztő ur! A brassói német lap idei 168, 169 és 170-dik számaiban „Die siebenbürgische Verfassung“ és Vorschlag zu einem Nationalprogramm“ című cikkeiben a behívandó országgyűlést megelőzőleg oly terveket közöl, melyek — hogy keveset mondjunk — általában nélkülözik ama bígadságot, mely ily kényes tárgyak taglalásához megkívánatik. Így, hogy csak egyet hozzunk fel példának, azt indítványozzák a „Vorschlag zu einem Nationalprogramm“ban, hogy a brassói, szebeni, medgyesi, és beszercei vármegyékben csupán német és protestáns lehessen főispán, a többi vármegyékben pedig akárki vallás- és nemzetiségkülönbség nélkül. Vajon mi joggal? És általában jó-e az országgyűlést így megelőzni? Szeretnők többen, ha ezt illetőleg a tekintetes szerkesztő úr némi felvilágosítással örvendeztetné meg olvasóit.

Mi azt gondoljuk, hogy ama ciklik írója valami konvolybintó lehet. Azonban lehet, hogy eszalokozunk. De nekünk sok nem fér abból fejünkbe. Így például nem látjuk által, miért kellene a románoknak községekben és a vármegyékben vagy nemetül vagy magyarul szólaniok? Már pedig ama ciklikró azt kívánja. Aztán ugy látszik, hogy rettenetes sok kibúvó ajtót szeretne megtartani, melyeken a bu-reaucratismus újból bebuthatnék alkotmányunkba, azért azt is gondoljuk, hogy amaz ur nem valami alkotmányos szász atyafi, hanem inkább valami bu-reaucrata, ki valami személyes érdekét félti és azért indítványoz oly hamar és oly módon. Miért előzi meg azon derék szász atyáinkat, kik nem egyszer már szemben álltak magyar testvéreikkel az országgyűlésen, és kikben addig is bizonyosan meg nem hullt az alkotmányos érzés, míg ama ciklikró a paragrafusok be-magolásával kizozta idegen nyelven ifjainkat. Még egy kis Maagerismus is ri ki sorából, mit a t. szerkesztő ur is bizonyosan eddig már észrevett. Az osztrák törvénykönyvnek megtartása, a bírák függetlensége, a szász nemzet alkotmányos rendiségének feloldozása és sok más oly izi, mint ama jó urnak Bécsben elmondott dolgai. Még csak az vigasztal, hogy a brassói német lap szerkesztősége nem ismeri el magának e sok indítványt. Azonban, újból is mondjuk, jó neven vennők a t. szerkesztő urnak ebbéli véleményét.

Többen.

E levélben felszólítás intéztetvén hozzánk véleményezésünk iránt: alig mondhatunk többet, mint hogy ama ciklik írója is ez utóbbi évtized manijában szenved, mely abból állott, hogy gondoljanak ki a régi helyet minél mesterségesebb új alkotmányt és jogokat.

A magyar nem sokat törődött az új meg új projectumok felett, hanem várt az időtől kezében tartva csöndesen törvényeit, melyekben minden tagjának épsege biztosítva volt, s tanulmányozgatva annak elfeledhetlen pontjait, hogy készen legyen azzal, midőn azon elévülhetlen jogra a sor ismét rákerül.

A sor félig-meddig már rákerült, és azon perczen, midőn a magyarnak királya lesz, amaz alkotmány pontjai mind teljedve lesznek. Nem Sphinx ez alkotmány, melyet fejtegetni kelljen, tiszták és jól körülírottak annak pontjai; kettőt biztosít az kölcsönös cserében: a királynak a koronát, és a nemzetnek a magyar királyi korona területének teljes egységet s önkormányzatát. Biztosítja továbbá a magyarok által résztint itt talált, résztint beletiepitett nemzeteknek, s a bennlakók vallásának szabad fejlődését, gyakorlatát, s minden egyének polgári szabadságát.

Ez az, mit a magyar alkotmányában bir, s alkotmánya jogán követel, azon tul minden csak problema, melynek megfejtése alatt el fog hallgatni a jog, és a reakcióra és a forradalomra bizza a harcot.

A reakció pedig gyöngé most Európában, ki-tűnt az a coblenzi és varsói találkozásból; a forradalom pedig erős, retteg attól egész világ, ki vele szemben áll; egyetlen-egy hiszithatja meg mindketőt; a legitim alkotmányok teljes helyreállítása, s az alkotmányozás jogaival bíró népek s kormányok szabadelvű előhaladása az alkotmány alapján. Alkotmányunkon senki mit sem változtathat, csak az országgyűlés és király együttesen.

Vigyázzanak e válságos szempillantásban azok, kik zugédekért a törvény, eskük és századok

által szentesített alkotmány győzelmének útját állják, mert ismételjük, ezen tul nincs semmi más mint a reakció és a forradalom; a reakció pedig gyöngé már, a forradalom erős!

Mi távol vagyunk attól, hogy már diadalát üljük az ő alkotmányosság győzelmének. A legújabb manifestumok feltárni akarják előtünk évezredes alkotmányunk csarnokát; mielőtt oda bejuthatnánk, meglehet sokan, kiknek a béke és jogérzet szívélyességével nyújtjuk kezeinket, bortal üdvözlendek, meglehet szuronyok vagy szabályák stb. állandják utunkat; meglehet végül, hogy nem azon politikusoknak sikerülend közölnök felnyitni a csarnokot, kik csak könyvvél és szóval harezolnak; de abban bizonyosak vagyunk, hogy a magyar királyság teljes egységében és integritásában fenn fog maradni; így, vagy amugy. A lapok állithatnak fel újabb-újabb programokat, mind jók azok elmefuttatásnak, de azok meg nem fogják rendíteni azon eszméket, melyek alkotmányunkban érvényre jutottak. Mi most ignorálunk minden törvényt, minden projectumot a mi a magyar közjogot sérti. Nekünk a közjog szabályain túllépni egy tapodtat sem szabad; azok a kik a császári manifestum alapján a közdolgokhoz nyulni merészkedtek, kérdésen kívül azt csak azon reményben tették, hogy a nemzetnek előkészítsék a tért: az országgyűlést, hol megtörhetlen jogai mellett határozottan nyilatkozhatassék, s a nemzet és kormány közti difficultások kiegyenlítését megkísértse.

Hagyjunk fel tehát az újabb-újabb alkotmány faragással, ez csak forradalom után és reakció uralma alatt megyen; a jog terén vert ösvény vezet, s csak annak lehető rögeit kell egyengetni, szélelt takarigatni, hogy a gyom el ne nőjje.

A szász nemzet jelentékenyebb tagjairól fölteszszük, hogy feltudják fogni a mostani roppant idők horderejét, s boldogoknak fogják magukat ézeni éppen ugy, mint mi, ha a tíz év alatt végtelenül összebonyolított kérdést sikerülend vállvetve békésen és az ősi alkotmány eszközeivel megoldanunk.

A ki a „Kronst. Zeitung“-nak a fönnebbi levélbeli ciklikjét írta, nem nagyon ismerhette sem a szász földet, sem a magyar megyeszerkezetet; ha ismeri, nem tette volna ki ama lapot azon kellemtelenségnek, hogy oly obscurus nézeteket közre adjon hasábjain. Mert ugyan is a magyar megyeszerkezet egyik alaptörvénye az, hogy a megye bennbírók által kormányoztassék. A szász municipalis kormányzatban az érdemes nemzetnek a magyarok nem szereznek alkalmatlanságot, mind addig, míg ama nemzet fia az alkotmányt híven szolgálják; mert most a magyarok nem laknak közöttük. Nekik adták azt a földet, hogy éljenek és kormányozzák megyeközségeket ottan békével; de egyszersmind a nemzet koronájához tartozván, kötelesek osztani azon emberségi eszméket, melyeket a magyar törvényhozás kimondott, s most az uralkodói legmagasb intézkedések előlegesen is jóvá hagyta, hogy a községben minden nemzetiség saját nyelvét használhatja, s az ottani, valamint az álladalmi hivatalos állomásokra valláskülönbség nélkül hasonló joggal bir.

Mi föl nem teszszük az értelmes s már alapszerkezeténél fogva is demokratikusabb irányu szász nemzetről, hogy a köztük lakó nem németek közül egy művelt becsületes embert éppen oly testvéri szeretettel ne üdvözlölnének valamelyik közös megyéjük, mint a mely örömet üdvözlendjük mi, akár melyik vármegyénk — élén. Tökéletesen lejárt annak ideje, hogy egyik nemzetiség a mászt ignorálja, természet adta jogaiból kizárja, valamint az soha el nem fog jöni, hogy emberfej után számsíták a felsőbbiséget, a mint számsíták hajdan madárfej után az adótarozás egy nemét.

Minden korona alatt a törvény biztosítja az államnemzeti jogot, biztosítja ezt a fölségi oklevél is a magyar államra nézve, és ez nem prejudikálhat más nemzetnek míg a törvény áll. Ezen csak a kard és ágyu változtathat. De nem szerencsés az erőt próbára tenni ott, hol az alkotmány teljesleg biztosítja ugy az egyének és családok, mint a nemzetek vi-

rágzását. A mely nemzet erős volt egy országot, egy koronát megalapítani, az még erősebb, ha annak élet halálra való megtartásáról van szó.

Maradjunk hát jó egyetértésben, ne furjunk faragjunk újabb meg újabb alkotmányokat; egyik ember fejében sincs annyi tapasztalat, mint a mi alkotmányunkban, mely évezred tapasztalatának össz-szege.

(H.) Lapszemle. A „K. Közlöny“ f. é. 93-dik számában t. olvasóink kétségkívül igen érdekelve olvashaták azon tudósítást, hogy „Napoleon herceg a Párisban tartózkodó menekültek főbjeit fogadta; hogy ez alkalommal Magyarországrol hosszas beszélgetések folytak és arról volt szó, hogy a „Courrier du Dimanche“-ban a magyar menekülteknek egy tiltakozása fogna megjelenni a Magyarországon tett új intézkedéseket illetőleg: továbbá, hogy a párisi „Presse“ Szemere egy iratát közli, melyben ez a Magyarország adott alkotmányhoz szól; ellenben Londonból jelentik, hogy Kossuth ellenkező irányu nyilatkozatot szándékozik kibocsátni.* A mi a Szemere nyilatkozatát illeti, azon helyzetben vagyunk, hogy meglehetősen tüzetes kézirátat közölhetjük. Az a „La Presse“ első lapján, a vezércikk után, másodezik gyanánt van közre bocsátva, s a szerkesztőség következő szavai előzik meg:

„Szemere ur, Kossuth alatt Magyarország pénzügymisztere és miniszterelnök, a magyar alkotmány visszahelyezését illetőleg az alább következő levelet intézte hozzánk. Nem tudjuk, mennyire egyeznek meg nézetei a magyar emigratio nézeteivel, de egykori hivatalos és mint száműzöttnek mostani állása véleményének tagadhatlanul nagy becsét kölcsönöznek.“

Erre következik a Szemere, volt magyar miniszter levele, a mely következőleg hangzik:

„A magyar kérdés az okt. 20-diki decretumok által meglehetősen megoldottnak tetszik előttem, nem tényleg ugyan, de elvileg. „A magyar kérdés“ című ezelőtt félévvel közrebocsátott munkámban Magyarország állapotát fölött sajnálatomat fejeztem ki és segélyül következő indítványokat tettem:

„Magyarország kívánja a régi történeti határainak helyreállítását; kívánja ezeréves alkotmányának visszaállítását; vissza akarja szerezni megyerendszeri önkormányzatát a decentralisatioval. Mint állam akarja a nemzeti függetlenséget, mint nép akarja a polgári és politikai jogegyenlőséget. Mind e mellett fenn akarja tartani a pragmatice sanctiót, azaz a dynastia által összekötöttetést az osztrák tartományokkal, de csak azon föltét alatt, hogy ezek is az alkotmányosság elve szerint legyenek kormányozva.“

„E végett szükséges, hogy a korona hívja össze az országgyűlést, hogy az mint constituáló gyűlés miködjék; hogy az az alkotmányosság útján őszintén és utógondolat nélkül mozogjon. En ezt, mint egyetlen eszközt ajánlám Ausztria feljajtására. A néptörzsek különbözö volta, eddig Ausztria gyengéje, akkor az ő ereje lett volna. Szabad népek hatalmas szövetsége lenne az egy uralkodó alatt. A korlátlan hatalom Ausztriát egy örvény szélire tántorítja; a szabadság és a nemzetiségek tiszteltbentartása erőssé és tekintélyessé teendi.“

„Programmomnak ezen lényeges pontjait feltalálom a 20-diki decretumokban, a melyeknek megjelenését az olasz háboru alatt reméltem, de azóta több nem vártam.“

„Immár Ferencz József meg fogja magát koronáztatni magyar királynak, a törvényhozó hatalmat a nemzettel megosztva gyakorlandja, mint régi királyaink; ő elismeri a pragmatice sanctiót, mint egyetlen kapcsát a birodalomnak, a mely ennek szövetségi jellemet kölcsönöz. A miniszterium, mint az őzpontosítás jelleke és műszere, fel van osztatva. Az osztrák tartományok alkotmányos szervezetet nyerne, a mit a szabad Magyarország mindig óhajtott. Magyarországot az ő királyánál, mint hajdan, a kancellár képviseli. A nemzet megkapja országgyűlését mint kilenczszáz esztendő óta. Az egyesülés a Vojvodina és Horváthországgal elvileg el van ismervé; a megyerendszeri önkormányzat, alkotmányunk lelkes élete vissza fog állítani. Szóval: a centralisatiót az egység váltja fel, s a germanizálást a szabad nemzeti fejlődés és amaz őszhangzat hatalmi uralma, mely a legkülönbözőbb népek szövetségéből sarjadosz, ha azok hajzajokban szabadok és boldogok.“

„Végül e decretumokban mindent feltalálunk elvileg, s minden fel léssen található tényleg is, ha őszintén és becsületesen végrehajtják. Ez a fő! Ha való is, hogy e decretumokban két három dolog hiányzik, a mely 1848 előtt tulajdonunk volt, de másfelől nem szabad felednünk, hogy jogainkat új forradalom nélkül nyertük meg. Az ember gyögyverrel a kezében mindent követelhet, de ha alkudozásba bocsátkozik, készen kell lenni mindkét félről engedményekre.“

„Ha ezen új vívmányok ábrándszertiek volnának, azt mondanám: „Utassátok vissza!“ De a mit e decretumok nekünk adnak, az majdnem teljes, egyszerű visszaállítása régi alkotmányunknak. Ugy hiszem tehát, hogy igaz a telegramm, a mely Pestről azon hirt hozza, hogy a decretumokat ottan kedvezőleg fogadták. Magyarországnak joga

* A lapok tudósítása szerint eddigelő Horn adott ki a Szemerével ellenkező irányu cikliket. Szerk.

van önmagával elégtétellel lenni, mert honszerelmének, érellyének és bámulatos egyetértésének diadalát ünnepli.

A levél hátralévő részében Szemere ur azon befolyásról beszél, a melyet az alkotmány Ausztria külpolitikájára kell hogy tegyen, s így szól:

„Az alkotmányos szabadság Ausztriában kétségkívül a velencei kérdés békés megoldására nézve új garancia. A bécsi dekrétumoknak nagy jelentősége van Európára nézve, mert azt reméljük, hogy e naptól kezdve egy alkotmányos állammal több és egy abszolút állammal kevesebb van Európában.”

A minap azon birt hozták a lapok, hogy Szemere a többi emigránsokkal kibélt. Most ha e nyilatkozatból következtetünk, a mennyiben hírszerint annak többi tagjai másként akarnak nyilatkozni, úgy látszik, hogy közöttük ismét külön vélemény van és Szemere békés kifejtést óhajtat. Így az ő szavait nem lehetné a magyar emigratio nyilatkozatának venni, ez utóbbinak gondolkozásmódját az újabb stadiumban még nem ismerjük, de ha a lapok hozni fogják, mi is figyelemmel kísérendjük, mert soha se volt oly nagy szükségünk a tények valódi jellemét, a viszonyok egymásra ható természetét, s a vélemények valódi súlyát ismerni, mint éppen most, midőn nemzeti és állami jövőnk kérdése forog fenn.

A „Pesti Hírnök” f. hó 3-diki számában olvastuk:

„Az a kérdés: üdvöse, szükséges-e, az október 20-diki vívmányokban nyújtott politikai tért elfoglalni vagy nem?”

„Mi az első pillanatban minden habozás nélkül határozottan kimondottuk az „igen”-t, mert az adott tér elfoglalása által, hátralévő alkotmányos igényeinket nemcsak nem compromittáljuk, sőt inkább azoknak érvényesítésére véleményünk szerint a leghatékabbi biztosítékok birtokába jutunk.”

„Az igazságszolgáltatás bonfiak kezébe, s az ősi törvények védelme alá fektetettük. De mi legfőbb, a megyei rendszer, a municipális közigazgatás, alkotmányos életünk és szabadságunk e palladiuma, ősi szüzességében helyreállítatik, s az országsszerte megyeileg szervezett nemzettől függ az országgyűlésre oly követeket választani, kik elég szilárdak, s eléggé értelmes államférfiak legyenek megmutatni s kivívni azt, hogy az ugynevezett ausztriai államegység, hazánk egyetlen egy sarkalatos alapörvényének, s így például sem az adó, sem az újoncz megajánlása jogának feloldozását nem teszi szükségessé, sőt ellenkezőleg, hogy az 1848-diki szentesített törvényeinkből indulva ki, a kérdéses államegység főleg és csupán ősi alaptörvényeink sértetlen meghagyása által biztosítható.”

„Azok közt, kik a fennforgó viszályok békés kiegyenlítését a véres koczakjateknak elibe teszik, bár kit kérdeztünk is, Deák Ferencztől kezdve mindegyik azt fogja négy és nyolcz szem közt egyiránt tanácsolni, hogy az adott tért egyelőre is mulhatlanul el kell foglalni.”

A „Pester Lloyd” okt. 31-ről az „új főispánok”-ra nézve következőleg elmélkedik:

„Aristocratiának dícséretére mondhatjuk, hogy az egész válságos évtized alatt rendíthetetlenül „alkotmányos” maradt, s annál erősebben ragaszkodott a „történelmi térhez”, minél következetesebben mesterkedtek Bécsben annak eltávolításán. Daczára minden csábításoknak, a melyek az uralkodó öszpontosítási-rendszerrel nem bírányoztak, az a proselytáknak csak egy kis csapatkájával kérkedhetett, s még csak ezek is hamar és bünbánólag visszatértek a constitutio anyai kebelébe. Már májusban, 1857-ben, midőn a császári körnt politikai nyilatkozatra első alkalmul szolgált, már akkor a nemesség, — a polgári rend legkitűnőbb tagjaival szövetkezve — ama petitio körül sereglett, a melyet benyújtani a herczeg-prímás ő eminentiájával vállalt el, de a melynek benyújtása — úgy akarván az akkor mindenható centralisator — el kellett hogy maradjon, s ezen első fellépésnek tökéletesen megfelelt a többiek. Nemzeti újjászüléstünk első reménysugárai közt a történész számbaveendő ama beszédek, a melyek a herczeg-prímásnak tavaly Esztergomban megtartott jubileuma alkalmával mondtak, a melyek szájról szájra adtak, s mindenütt felgyújták a nemzeti lelkesültséget; számbaveendő a Kazinczy-ünnepélyeket, község-szervezési bizottmányokat, a Forinyák temetését, mind a hol a nemesség mindig az első közt volt, s midőn végül a birodalmi tanács Bécsben összéült, ismét ő volt, a ki az alkotmányosság lobogóját oly erélylyel fejté ki, hogy az diadalát biztosítá. Irigység nélkül és büszkén tekintünk tehát mi és velünk Magyarország minden polgárai a főispánok névsorára. Ők szolgálatot tettek a hazának, minőt egyetlen más nemzet nemessége se tett, s biztosítékot nyújtanak, hogy még érdemesebbé teendik magukat.”

„Ha a névsort vizsgáljuk, úgy találjuk, hogy annak főleg (ha szabad úgy mondani), „ő-conservatív” jelleme fel-tűnő, csak kivételesen találunk egy-egy „liberalis” színezett nevet, s a polgári elem egyetlen egy név által van képviselve. Ez fájhatna; de mi, megvalljuk, nem érzékenyekünk e miatt. A jelen pillanat oly nagy jelentőségű, hogy párt-nézettünket annyival örömebbre készek vagyunk feloldozni, mivel mi a nevek súlyát meg is szoktuk mérni, s oly nevek, mint Szentiványi, Radvanszky, Lónyay, Tisza, Zsivora — ez utóbbi Magyarország történetében az első főispán, ki a polgári osztályból e tisztiségre emeltetett — elégséges kezességet nyújtanak, hogy új megyeink önkormányzata a 19-dik század szellemének meg fog felelni.”

A „Fortschritt” úgy vélekedik, hogy előbb a megyék fognak helyreállítani, s egy fog aztán következni az esztergami tanácskozás. „Ezt magunk is helyesebbnek tartjuk, — mondja a „P. Napló” — helyesebbnek, mint megfordítva. S így nyilatkozik a közvélemény is, nemcsak nálunk, de testvéreinknél, a horvátoknál. A „Wanderer”-nek ugyan-azt írják Zágrábról, hogy a bannál tartott előleges tanácskozási alkalmával a közvélemény ekként nyilatkozott, hogy helyre kell állítani a megyéket, aztán mentől előbb megyegyűléseket tartani s így tetteleg kimutatni, hogy jobb élet kezdődött.”

Gróf Andrássy Gyula, Lónyay Menyhért és Tisza Kálmán urak részéről, kik főispánokká voltak kinevezve, — e hivatalról való lemondásuk alkalmából a

„P. N.” nov. 3-diki számában a következő nyilatkozatot olvassuk:

„Nézetünk szerint hazánkra nézve oly nevezetes korszak következett be, a melyben minden valódi hazafinak kötelessége azon helyet foglalni el, melyben meggyőződése szerint hazájának legtöbbet használhat. Mi alulírtak komolyan megfontolván a körülményeket, úgy vagyunk meggyőződve, hogy azon esetben, ha honfitársaink bizalmát megnyerni szerencsések lehetünk, az összejövő országgyűlés alsóházában fognak hazafini kötelességünket, hazánk törvényes jogai védelmére és jövője megszilárdítására munkálva, tehetségünk szerint legjobban teljesíthetni.”

„Ez volt egyike azoknak, melyek arra indítottak, hogy mindhárom a főispáni hivatal, melyre kinevezettünk, el nem fogadtuk.”

„E mellett azonban elismerjük, hogy a jelen nevezetes korszakban semmi sem fontosabb, mint a hazánk nyolczszázados alkotmányának alapját és védőbástyáját képező önkormányzatnak, a megyék visszaállítását általi czélszerű és mielőbbi életbeélése.”

„Azért tartók szükségesnek ezeket a nyilvánosság előtt megemlíteni, nehogy lemondásunk többre magyaráztassék, mint a mit azáltal érteni akartunk.”

✕ Dézs, okt. 20-án, 1860. — Városunk két szép épülettel gazdagodott, melyek már fedél alá kerültek: egyik a tanácsház, mely a piacon emelkedik a legszebb helyen, a legnagyobb építészeti stílus szerint épült emeletre, az ablakok felett 10 hírneves magyarnak képe fog domboru kőfaragásban díszleni, u. m. Sz. István, Sz. László, Hunyadi János, Hunyadi László, Zrínyi Miklós, Bethlen Gábor, Kazinczy Ferenc, Vörösmarty Mihály, Széchenyi István; továbbá kellő középben egy óra, mely az utcán mint a tanácssteremben egyaránt mutatni fogja: hányat ütött az óra! A régi tanácsház lerontása által piacunk sokat nyer terjedelemben s az onnan kivezető újonnan nyílt Széchenyi-utca a város egy jelentékeny részével könnyíti a közlekedést.

A másik a megyei kóroda, hasonlóan emeletre építve, nagyszerű épület 60 ágyval és ágyhelylyel; jótékony adományozások útján eddig 6 ágy felállása és fenntartása van biztosítva.

A gazdasági állapot miben állásáról örvendetes bizonyosságot szolgáltat azon körülmény, hogy a járási kórodában háromra apadtak a betegek száma, s oda jutottunk, hogy beteg ember kerestetik, s a kórház-felügyelő ez iránt jelentést tett, ellenesetben a kórház fennállását lehetetlennek nyilvánítván.

Tegnapelőtt egyikét érdemesebb polgártársainknak id. Roth Pált kísértük ki a temetőbe; az elhunyt Dézsvárosának sokáig volt pénztárnoka, később főszónoka, s legközelebből egyik tevékenyebb községi képviselője, meghalt 65 éves korában e hó 25-én, temetése igen népes volt. r. l.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Kérem. *) Az előfizetési határidő — nov. 15 — közeledvén, tisztelettel kérem föl t. gyűjtőmet, hogy iverket legfőkébb novem. 20-ig beküldeni sziveskedjenek, hogy költeményeim kiállítására nézve — ígéretemhez képest — január első felében szavamat beválthassam. — Kolozsvár, nov. 5. 1860. Szász Gerő.

— A „Kronst. Ztg.” írja: Meglehetősen hiteles forrásból értesülünk, hogy nov. 4-dike és 6-dika közt a görög-nem-egyesült hitfelekezeteknek tartományi synódusa lesz. Ezen synódusnak czélja egy miniszteri rendeletben van kimondva, miszerint a románok a szerb pátiahatól elszakadhatnak, s maguknak saját metropol tál választhatnak jogosultaknak nyilvánítottak. Az erdélyi n. e. egyházmegyének ezen elválása igen könnyen eszközölthetett, miután az a karloviçi metropolitassággal soha másképp, csak a szigoruan hiteli alaptételeknél fogva állott összefüggésben. Az utóbbi tíz év alatt tétettek ugyan kísérletek a végett, hogy az erdélyi nem-egyesült clerus és hívek a szerb metropolita és patriarcha egyházi hatósága alá vezessenek; de e kísérlet nem sikerült. Egészen másként áll ez az aradi román egyházmegye és a verseczi s temesvári egyes püspökségekre nézve. E három püspök egyh. képviselő tanácsaikkal együtt testetlül lelkeztül szerberzelműek. Ha vajon sikerülend-e ezeket Karloviçtől elválasztani és ez erdélyi metropolitának alárendelni, ez az idős kérdése marad. A bukovinai egyházmegye bekebelezése könnyebben fog véghezvethetni. Egy másik nagy fontosságú kérdés, melyet a synodus megoldani hivatva van, a választási jogra vonatkozik. Ezen jog az utóbbi 150 év alatt sokképpen megzavarottat. A synodus egybehívása és összehűlésének módja a tárgyalásokból még anyagául fog szolgálni. A bekövetkező synodus valamint az 1850-dikét az egyh. m. püspök fogja összehívni, s a tagokat is ő nevezi ki. A synoduson a clerus részéről mind a 34 protopp (főpap) és a világiak közül minden 14 protopopiából egy követ és a g. n. e. cs. k. hivatalnokok nagy része mint valódi tag fog részt venni. A synodusnak e szerint mintegy 200 tagja lesz. (E szám azonban, jegyezi meg a Kr. Ztg. szerkesztője, igen magasra van téve.)

— Azon lelkes hazánkfi nevét, ki lapunk útján Enyeden a nők részére ingyen órákat ígére a történelemből, saját hibából Gazda Józsefnek jelöltük Garda József helyett, mit ezennel kiigazítunk.

— A „Sárospataki Füzetek” negyedik évfolyamából megjelent a 8-ik és 9-ik füzet, melyeknek tartalmából csak Vermigii Martyr Péternek, a reformáció ezen első rendű bajnokának élet — s korrajzat, Simon Józsefnek az egyházi képviselétről szóló cikkét s Széchenyi Lajosnak Rousseau neveléstana ismertetését említjük fel. A Tárcza mint mindig dús és változatos.

— A horvát sorsjegyek kihúzása megtörtént, a főnyerő a 87-dik sorozatban a 193-dik szám. Az Erdélybe kül-

dött sorozatokból nyertek a 46-dik sorozatból 725, 89, 421; a 91-dik sorozatból: 691, 199, 861; a 92-dik sorozatból: 150, 98, 729; a 93-dik sorozatból senki; a 94-dik sorozatból 691, 199, 861 számok.

— A budai sorsjáték-kölcsön nov. 1-jén kibuzott főbb nyerői: 9490 sz. nyer 30,000 forintot; 12,582 sz. nyer 1000 forintot; 5430 sz., 5850 sz., 2049 sz., 22,904 és 11,230 számok nyertek 200 forintot.

Nemzeti színház. — Az itteni társulat eddigelé négy drámai művet és egy operát adott elé. A „Szigetvári vértanúk” után, melyről már írtunk, adta okt. 30-kán „Lammermoori Lucía”-t, Egedi Mari mint szerződött tag fellépésével, nov. 1-sőjén. A „Pünköszt királynő”-t, nov. 3-kán, a „Falu”-siak”-at, 4-kén. „Cszimadia mint kísértet” és 5-dikén „Paul Jones”-t. A nőtagok közt Ujfalusi-nét, Tóthnét és Follinusnét lehet kiemelni. Ujfalusi-né Viola szerepében nyert tetszést, Tóthné és Follinusnét Paul Jones-ban, az előbbi D’Aurey marquissnő, az utóbbi Margit szerepében szépen játszott. Ha a Cszimadia mint kísértet s pünköszt királynő-féle darabok előadását sikerültnek nem mondhatjuk, annál inkább kell örvendünk, hogy a komolyabb drámai mű Paul Jones kéllőleg sikerült. Ha a nőket e drámában dícsérettel említtük, csak dícsérettel mondhatunk a férfiakra is, Ujfalusi (Paul Jones) sok tapsot aratott, Komáromi (Lectoure) valamint Molnár (Emmánel) jól fogták fel szerepeiket. Ily darabok és előadások meg fogják tölti a színházat. Tartunk azonban attól, hogy a szerelmes szerepeket Rajz nem foghatja kellőleg betölteni. Eddigelé egyhangu mórórosságot láttunk szavallatában, játékában, s nem volt képes kellőleg jellemzni. Még azonban megmérhető szerepben nem láttuk őt, s itéletünket akkorra hagyjuk fenn.

— (Hivatalos közlemény.) Felsőbb helyről következő hivatalos irat küldetett hozzánk valamint a több hazai lapokhoz a sajtótörvények értelmében közreadás végett.

„Tudomásul. A pesti „M. Sajtó” című lap kolozsvári levelezője tollából folyó év okt. 17-ről következő tartalmu cikket hoz: „Ma éjjel itten a tanuló és a cs. kir. csendőrség között össselitkezés történt; miután a csendőrség a fiataiságnak nem birt megfelelni, katonai segélyt kellett felhívni. Egy versio szerint csak egy tanuló, mások szerint őt befogatott, megsebesülésekről is beszélnek. Az unitariussok főiskolája reggelig katonaságtól volt megszállva. Az össszelitkezés oka nem tudatik.”

A dolog valódi állását illetőleg biztos kütfőből következő közleményt vettük: Kolozsvárt a belső-magyarutczában lakó J. H. csizmadia utóbbi időkben éjjeli nyugalmában gyakran háborítottat őt álmalma-lankodók által, kik az utczáról ablakát kopogtatták. Folyó évi october 17-kén ismételve zörgettek ablakán, mire ő három legényével az utczára sietett, és a jelenlévő három éji háborító közül egyiket B. M. tanuló személyében mefogta, azt lakásába bevitte és annak befogatását eszközöndő, városi orjáratért küldött. Ez alatt B. M. más két társa az unit. főiskolába ment, hogy több más tanuló segélyével amazzt megszabadítsa; egy katonai orjárat előhívása következtében az illetők a közel fekvő unit. főiskolába vonultak vissza, miközben B. M., a ki egyebiránt mámoros állapotban volt, le lőn tartóztatva. Miután a katonai őrsapat H. csizmadia házából eltávozott, a rendzavarók ismét megjelentek ott, bevették az ablakokat és összehúzták az ablakban lévő virágcserpeket. Hogy a zavargásnak vége vettessek, a csendőrség az értesítés folytán erősebb katonasapat jelent meg, mire a zavargók minden ellenszegülés nélkül visszavonultak az unit. főiskolába. A dolog ezen állásból látható, hogy a tanuló és a cs. k. csendőrök s még kevésbé a katonasapat közt semmi össszelitkezés nem történt, miután utóbbi egyáltalában semmi ellenszegülésre nem talált, továbbá, hogy semmi sebesülés nem adta elő magát, és hogy végül a katonai-őrsapat a főiskola közelében nem is mutatta magát, következésképp azt meg sem szállotta. Ennélfogva a fennebb említett tudósítás részint alaptalannak, részint pedig a dolgok állását elferdítőnek bizonyosodott be.

POLITIKAI HIREK.

— A „Patrie” következő közlést hoz az olaszországi harcztéréről: „Egy távirati sürgöny Nápolyból a következő részleteket hozza a 26-ki útközetről: Nagyon élénk csata volt 26-kán a nápolyi hadsereg közt, a mely Gaeta felé folytatta visszavonulását, és a piemonti hadsereg közt. Az utközet mint mondják közel Sessához ment véghez, s a piemontiakra nézve kedvezőleg ütött ki. A mintegy 12,000 emberből álló nápolyi utóhad volt főleg tüzből, s nyomtatott hátra a Garigliano mögé. A piemontiak vesztesége nem igen számos, a nápolyiaké tetemesebb; ez utóbbiak különösen sok foglyot vesztettek. Victor Emanuel király személyesen vezényelte a hadakat. A tudósítások keltekor a nápolyiak takarodtak ki Sessából, hogy Taetto-nál öszpontosuljanak, a mely a Garigliano mögött van.”

— Garibaldi azon rendeletre, mely a két szicíliai királyságot a nagy Olaszország kiegészítő részéül jelenti ki, a szigettartományban is kihirdtetett, s azt Mordini predictátor következő kiáltványával kísért: „Szicíliai olaszok! A ti nagy dictatorotok tisztelt és ünnepélyes szavai beváltják tett ígérletét. Okt. 15-diki rendeletében ő megmondá nektek, hogy a kívánt annexio ideje bekövetkezett, négy nap mulva a ti határozatokat megpecsétlendő azon nagy cselekményt, mely titeket a 22 millió olasz egy és özshatlon családjával egygyé fűz. Hogy a diktator utolsó akaratát teljessem, mihiely Victor Emanuel egy képviselője hozzátok megérkezik, ennek kezeibe azonnal letessem a hatalmat, melyet a diktator rám ruházott. Szicíliai olaszok! a történet egykor majd

*) Megköszönöm, ha a fővárosi lapok közül azok, melyek főhívéssomat közlötték, e kérelmet is fölveszik. Sz. G.

elbeszéli bámuló unokáinknak, miként csak hat hónap lefolyása alatt egy ember, ki nagyobb mint hire, a fél nemzetet szabad népeletre vezette. Ezen embernek, Garibaldi — el nem enyészhető emléket emel Olaszország a jövő nemzedék szíveiben, s a félsziget népei őt nevének egyszerű kimondásával fogják üdvözölni úgy, mint a szabad Amerika fia Washington tisztelik. Ti lesztok az elsők, kik erre példát adtok. Éljen Olaszország! Éljen Victor Emanuel! Éljen Garibaldi. Palermo, okt. 17. 1860.

Mordini, prodiktátor.

— Milano, nov. 1. Ma a „Perseveranza“ Turinből múlt hó 31-ről jelenti: Victor Emanuel, ki még Sessában van, elhalasztja Nápolyba bevonulását, hogy előbb résztvehesse a Gaeta előtt legközelebb várható csatában. Piemontból újabb csapatok küldetnek Nápolyba. Capua zárolva van s tegnap óta öldöklő tüzelést intéz az ostromlók ellen. A 4-dik hadtest Victor Emanuel parancsnoksága alatt Sessánál összeült: között a visszavonuló nápolyi csapatokkal; az ütközet azonban eldöntés nélkül maradt. A nápolyiak a legjobb rendben folytaták útjukat a Garigliano mögé. Garibaldi a királyi tiszteletre csapatjait elléptette; hirszerint a garibaldianusok szétromyolott, szinte meg nem ismerhető formaruhái Victor Emanuel bálmutra ragadták. (!) A király Fanti, Farini s számos tábornok kíséretében volt. Capua s Gaeta közt a közlekedés két nap óta félbe van szakadva.

— A „Movimento“ tudni akarja, hogy a szárd kormány kimerítő emlékiratot küldött Párisba, Ausztria fegyverkezését illetőleg, s hogy ennek következtében a Lyonban összpontosított hadtest erősítéseket kapott s oly állapotba helyeztetett, hogy azonnal csatasíkra indulhasson. Milanóban, a velencei emigráció egy bizottságot nevezett ki, hogy ez, — a déli hadseregben Garibaldi alatt szolgáló önkéntesek névtárát kidolgozza. Egy marseillei sürgöny azon állítása ellenében, mintha a diktátor egyik fia elesett, a másik elfogatott volna, — azt olvassuk, hogy Garibaldinak csak egy fia van, ez pedig most is ép egészséggel él, s a tábornokarban hadnagy.

— A „Triest. Ztg.“ egyik Párisból kelt vezércikkében ily eszmefuttatás foglaltatik: „Ha Ausztria Emiliába vagy a Legatiókba be találna törni: a francziák császára bizonyos lehet róla, hogy Palmerston lord minden ügyessége sem volna képes, az angol nép Itáliáról rokoszenyvének ellenállani. Pedig Anglia nélkül, Poroszország aligha fogna mozdulni. — De Napoleon Lajos, Piemontnak Lombardia birtokát garantírozta, s így Ausztria olyatén kijelentése dacára, hogy Lombardiát érinteni sem akarja, legalább 60,000 franczia fogna hadállást foglalni a Mincio vonalon. Már pedig ily intézkedés, bármily békés színezet adassék is neki, Ausztriának legalább 60,000 emberét köti a várnégyszöghez, Piemont pedig alkalmat nyer Seraglio megszállására, Borgoforte s a Pó déli részén fekvő terület izolálására s ekkép Ausztria védelmének kiterjesztésére. Mialatt a piemontiak, seregök derekával Renonál, s tartalékaikkal a bolognai elsáncolt táborból operálnának, — előőrseiket ez utóbbi helyről Ferrarais mozdítva elő, — addig Garibaldi az Etsch és Pó folyók közti területen tengeri részről kiszállást kísérle meg. Azt hiszik, hogy ily esetben az ausztriai hajóhadat Polóban kényelmesen ostromzárolhatnák, s még e fölött elég szabadon rendelkezhető hajójuk maradna arra, hogy a tengerpartok mentében divisiókat tegyenek. — Victor Emanuel szigorú utasítást kapott volna, hogy támadólag semmi esetre föl ne lépjen, hanem hagyja az osztrákokat átlépni a Pón, s iparkodjék erős ellenhadállást elfoglalni; mert hiszen a cs. k. seregek nem kelnek át a Minción, nehogy kihívják maguk ellen Franciaországot, melynek 30,000 embere Savoyába, 40—60,000-re pedig Lyonban van összpontosítva, kik — mihelyt Ausztria a Pót átlépne — legott Lombardiába, meglehetősen a Mincio közelébe nyomulnának. Ha pedig Ausztria e folyót is átlépne, úgy ez Napoleonra nézve biztos (?) jele volna annak, hogy Poroszor. és Anglia is ellene vannak. Ekkor az első ellencsapás: Belgium megszállása; a második: Strassburg és Neu-Breusach közt a Rajnán átkelés; a harmadik: Svájc neutralitásának nem respectálása s egy franczia hadseregnek azon keresztül vonulása volna. Az egésznek hátterében pedig ott volna a nemzetiségek forradalmi üszke, mely mindhárom táborral együtt járna.“

— Egy Nápolyból okt. 31-ről kelt sürgöny megveret a nápolyi kir. hadcsapatok által a piemontiakat, még pedig heves csatában, s mármár azt hívé talán nem egy figyelmes szemlélője az olasz eseményeknek, hogy tűnő félben van az olasz egységre törekvés szerencseszillaga, mióta nem egyedül Garibaldi büvös neve s személye lelkesíti halálmegvető harczokra a hon gyermekeit. Azonban az érintett sürgöny hitelessége több oknál fogva kétségbevonható: először is nem találjuk azt a hivatalos „Wiener Ztg.“ által közölt sürgönyök közt, mely körülmény azt mutatja, hogy a hivatalos lap talán nem akart folvenni hasábjába oly tudósítást, minek a) általán-

sága nem sokára kitűnik; ennél egy sokkal jelentékenyebb ok az, hogy Nápolyból még további sürgöny is érkezett okt. 31-ről, de ebben semmi részlet nem említették, a piemontiak megveretését illetőleg. Ezen sürgöny szerint Victor Emanuel a Garigliano folyóhoz indult (mely mögé vonták magukat a nápolyi kir. hadcsapatok); Capua Garibaldi által ostromoltatik és bombáztatik. Ez utóbbi sürgöny későbbi keletű mint az előbbi s minthogy Victor Emanuel király még csak 31-én volt a Gariglianohoz utazandó, méltán föltehető, hogy az okt. 29-diki csata a Gariglianonál nem volt oly gonosz, mint ezt az előbbi nápolyi sürgöny után következtetni lehetne.

A kérdés alatti csatát egy rajnai lap ily módon érinti: „Egy a Volturno és Garigliano közti harchoz nincs semmi kilátás, minthogy a II. Ferencz hadserege Cialdini előtt léptenkint hátrálva Gaetába vonul vissza. Csakugyan okt. 29-én volt egy képlet a Garigliano bal partján, mikor is az ellen előőrseivel puskatüzelés s rövid ideig tartó ágyúzás lön váltva.“

A franczia császár rejtélyes politikájának egy új tekervénye ölik fel azon körülményben, miszerint a franczia admiral Barbier de Tinan gátolja a piemonti sereget abban, hogy a nápolyi tábornok a Garigliano torkolatánál megtámadja. Anonában megengedék tengeri erő használatát, a Gariglianonál pedig megtiltják, még pedig oly határozottan hogy a franczia admiral Persanót hajójának fenékre lövetésével fenyegette volna, ha hogy azokkal támadni merészelne. Talán valamely nagy megtámadásra készülnek Párisban, azért amitják jelenleg a világot e csodás szemfényvesztéssel; eléggé ismerjük már azon finom politikát, mely nem oda szokott csapni, a a hová néz. Vagy tán a franczia császár e megváltozott magatartása csak mulékony lovagiaság a kétségbeesésben bűssé vált nápolyi király iránt, s a franczia hajórajnak Gaeta előtt nem egyéb volna rendeltetése, mint hogy a tengeren aranyhidat építsen a majd megfutandó Ferencz királynak.

— Turinban azon hír kering, még pedig némi nyomattal, hogy a pápa nem sokára elutaznék, s e hírrel kapcsolatban áll azon további tudósítás, hogy Varsóban mi sem végeztek, s másodsor, hogy Ausztria határozottan kejeletette, hogy Olaszországban minden támadásról le akar mondani, s csak a maga védelmezésére szorítkozik. Ausztria ezen magatartása, — mint a rajnai lapnak Turinból írják, — nem éppen kedvezőleg hatott ő szentségére, minthogy kormánya, — összhangzó tudósítások szerint, — a legutolsó pillanatig remélte, hogy Ausztria rögtön fegyverrel avatkozik be Olaszországban, mihelyt a császár Varsóból visszatér. Egyébiránt ugyanezen lap levelezője szerint nemcsak a varsói találkozás hanem Angolországban újabb időben ismét olaszabbá vált politikája is hatással volt Ausztriának valamivel békésebb magatartására Olaszország irányában. Feltűnő azonban, hogy míg Ausztriában a látszat békésebb hangulatot mutat, Franciaországban és Piemontban borzító mérvben folynak a háború-készületek. — Párisból azt írják, hogy a háború egyfelől Ausztria és Olaszország, másfelől Ausztria és Franciaország közt még az idén, a jövő tavasz előtt kitörhet.

— Az öreg Dum a S. lapjában az „Independenté“ben következő phantasticus cikket közöl: Kimondott volt, hogy Olaszország egysége a Quirinál csúcsáról fog kihirdettetni. Ezután az általános szavazat, — ezen ezerégy-éjszakai óriás, ki oly sokáig el volt zárva sármedenczében, és Salomon pecsétje által volt megjegyezve, — Dél-Közép- és Észak-Olaszországot egyesítendi. Ez Mazzini álma, melyet 1833-ban mondott ki a fiatal Olaszország előtt. Azután még hátra van Velence, Magyarország, és kitűdja, talán Görögország is. Kévs nap előtt Athenében mintegy 20 tanuló fogott el, mivel Garibaldit éltették. Türelem Velence! türelem Magyarország! Egy nagy férfi és egy nagy elv van mellettek: Garibaldi és az általános szavazat.“ (P. L.)

— Páris, okt. 31. Este. A „Messenger du Midi“ 27-ről jelenti: A piemonti hajóraj a Garigliano torkolatánál a királyi tábornok bombáztatta. A franczia admiral egy fregatot küldött el a tüzelés megszüntetése végett. A piemonti admiral a tett tiltakozás fölötti sajnálata mellett visszavonult s Nápolyba tért vissza.

— Párisban a múlt hó végnapjaiban sűrűn változtak a harc- és béke hírek: most nem hangzott egyéb a harczok harsonájánál, majd ismét békegalambok röpkedtek a politikai láthatáron, mintha nem volnának többé egy-és kétféjű sasok. Nagyon nyugtalaníták a kedélyeket főleg a varsói conferentia, Ausztria támadó föllépése s Garibaldi titkos tervei felől szárnyalott hírek, mikre nézve a félhivatalos lapok alig győznek már elég megnyugtatót adni. A „Patrie“ szerint a varsói találkozás eredménye semleges. Orosz- és Poroszország kevésbé hajlandók Ausztriával közös politikát követni bizonyos eshetőségekre nézve, de sőt csak annak szükségét sem ismerték el, hogy le kell csillapítani bizonyos gyanakodá-

sokat, melyek Európát nyugtalanítják s annak jóllétét aláássák. Erre legjobb eszköznek látszik előtűnik; nem mutatni más uralkodók iránt oly gyanukat, melyek a mostani máris feszült helyzetre csak kedvezőtlenül hathatnak.

A mi Ausztriát illeti, a „Patrie“ bécsi tudósítások nyomán jelenti, hogy a katonai intézkedések, miket Ausztria Velenczét illetőleg tesz, csupán védelmi természetűek, hogy Ausztria belátta, mikép olaszországi régi politikájával fel kell hagynia s külön védnökségét Európa összes hatalmainak közbejöttével ohajtja fölcserélni; ennek folytán mint egyike az öt nagyhatalomnak, értekezni ajánlkozik a többivel azon rendszabályok iránt, melyekhez nyulni szükség lehetne a történhető rendellenes eseményekkel szemben.

A Garibaldi titkos terveit illetőleg, a „Patrie“ így nyilatkozik: „Igaz, hogy a dictator okt. 21-n Türr tábornoknak parancsot adott volt, hogy 12,000 emberből álló hadosztályal valamely titkos expedícióra hajózzék ol, de a parancs vissza van véve, s a kérdéses hadművelet egyelőre elhalasztva.“

— Beyruthi, Maltán át érkezett hírek szerint a damaskusi menekültek Fuad pasának folyamodványt nyújtottak át, melyben Damaskusba visszamenetelüket lehetlennék mondják, mert a törökök halállal fenyegetik őket. A druzok sheikje lemeszárlással fenyegetett 8000 keresztényt, ha a föltételek szigorúan ütnének ki.

— Konstantinápoly, okt. 17. A „Corr. Havas-Bullier“-ben olvassuk: „Tegnap az új patriárka választák meg a szent zsinat által; azonban ez ünnepélyes tény bevégzése sajátságos szentesítést nyert. Különféle jelöltek valának a pártfelek által fölterjesztve s midőn a megválasztás a cizyikus püspök esett, a keresztülesett választók a győzteseket botokkal támadták meg. Általános verekezés keletkezett, és az egybegyűlt nép, mely a zárt ajtókon kívül várta, buzgó hymnuszok helyett egyszerre csak zajt és kiabálást hall. Nyugtalanúság szállta meg a népet e miatt; és ezért az ajtók csakhamar betörtettek és látták a szent atyákat egymást agyba-főbe verni. Csak nagy fáradsággal lehete a viaskodókat szétszalasztani. Ketten ezek közül véres fejjel a török hatóságokhoz szaladtak, hogy panaszt emeljenek. Az ugynevezett szent zsinat a görög községek előbbkelőiből áll.“

— Bukarest, okt. 23. A „Vaterl.“ írja: Tegnap 12 és 1 óra közt érkezett meg Kuza herczeg kedvező székvárosába, Bukarestbe. A „Romanul“ az itteni legszabadelvűbb lapok egyike, mai számában táviratilag közli az 21-iki császári kibocsátványokat; kénytelen ezen eljárást dicsérni, mindazáltal keserű-édes arcot vág hozzá; ugylátszik, mintha azt vélne, hogy Ausztria ezen eljárása lefegyverezhetné ellenségeit, ez pedig oly körülmény, a mely kellemetlen meglepetést idéz elő itt, hol Ausztriát félvegyűlölik. A „Romanul“ mint jellemzőt és becsületet emeli ki azon körülményt, hogy az engedmények a varsói találkozás előtt adattak meg. Csodálatos, hogy ezen lap egy betűvel se jelenti a herczeg hazaérkezését, — miből azt lehetne következtetni, hogy a szabadelvű párt nem nagy mértékben van elragadtatva.

— Sz.-Pétervár, nov. 1. Az anya-császárné ma reggeli 8 1/2 órakor meghalt.

— Shanghai, szept. 4. A Takn-erődök aug. 21-én öt órai tüzelés után bevételtek s a helyőrségnek szabad elmenetel engedtetett a hadiseregek hátrahagyásával. A szövetségesek 3—400 embert veszítettek holtakban és sábesültekben. A meghatalmazottak aug. 26-kau Tien-Tsinbe érkeztek s legközelebb lovasság által kísértetve Pekingbe mennek. A kormány barátságos elfogadást ígért. A lázadók Shanghai elleni kétizbeli megtámadásuknál nagy veszteséggel visszaveretvén, eddigi állásukat elhagyták. A veszély el van hárítva.

Ujabbak. — Milano, nov. 2. A mai „Perseveranza“ Turinből, e hó 1-ről jelenti: Victor Emanuel a Garigliano mellett van; Garibaldi ostromolja Capuát; a nápolyi király csapatai eldöntő csatára készülnek a Garigliano partjainál, hol összpontosulnak s elsáncolják magukat. Pinelli dandára Umbriából elindult, a Gaeta előtt álló piemontiak erősítése végett.

— Egy turini sürgöny megczáfolja azon hírt, mintha a piemonti hajóhad — a franczia tengernagy tiltakozása folytán — Gaeta tengerföli ostromzárolásával felhagyott volna; sőt ellenkezőleg, Porsano tengernagy tovább is folytatja hadműveleteit. De hogy az érintett tiltakozás megtörtént-e vagy sem — arról hallgat az irás.

— Turin, nov. 3. Capua megadta magát; a benne lévő 8000 emberből álló várőrség lefegyvereztetett, hogy hajóra szállítatva, Nápolyba küldessék.

— London, nov. 3. A „Daily News“ Russell lordnak egy okt. 27-dikéről Sir Hudsonhoz intézett sérgönyét közli: „Angolország nem mondhatja, hogy az olaszoknak nem volna elég okuk, kormányainak ellentállani. Angolország nem kárhoztathatja Victor Emánuel, hogy az olaszoknak ebbeli törekvését elősegítse.

— Egy Rómából okt. 29-kén kelt sérgöny szerint: Cialdini okt. 29-kén, midőn a Gariglianon át erőködött menni, sok fogoly hátrahagyásával vissza lön vevő. Azt mondják, nagy diplomatai akadályok tartóztatják Piemontot vissza a Gaeta elleni erőyes működéstől, főleg II. Ferenc királynak Gaetában léte ez erőd bombázását lehetlenné tenné.

— Palermoból okt. 27-ről írják hogy az ottani kormányt még mindig a mazinista-párt vezeti.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

BÉCSI BÖRZE november 3-án.

Állam-adósság.	pénzben	áruban		pénzben	áruban
5%-os nemzeti kölcsön	100 frt.	75.90	76.10	Ausztr. államvaspálya	257.— 257.50
5%-os metalliques	100 frt.	65.40	65.50	Nyugati vasut	179.— 179.25
Földtehermentesítések.				Pardubitz vasut	112.— 113.—
5%-os magyarországi	100 frt.	67.50	68.—	Tisza vasut	147.— 147.—
5%-os bánági, horvát és sláv	100 frt.	65.50	66.50	Déli vaspálya 60% (ex div.)	145.— 146.—
5%-os erdélyi	100 frt.	64.75	65.25	Károly Lajos vaspálya (ex div.)	149.50 150.—
Sorsjegyek.				Graz-Köflachi	100.— 105.—
Trieszti db.	100 ft pp.	110.—	111.—	N.-Szombati 1-ső kibocsátás	20.— 22.—
Dunagőzhajóz. társ. darabja	100 ft pp.	92.—	93.—	N.-Szombati 2-ik kibocsátás	60.— 65.—
Budai városközség db	40 ft p. é.	36.25	36.50	Váltók (devisek)	
Eszterházy	40 ft pp.	83.50	84.—	Három hónapra.	
Salm	40 ft pp.	36.50	37.—	Amsterdam 100 boll. ft (86 ft 52 kr a. é.) 3%	113.80 114.—
Pálffy	40 ft pp.	35.—	35.50	Augsburg 100 d. német ft (85 ft 90 1/2 kr) 3 1/2 %	113.80 114.—
Clary	40 ft pp.	35.50	36.—	Berlin 100 tallér (150 ft ausztr. értékb.) 4 %	114.— 114.15
St. Genois	40 ft pp.	35.25	35.75	M. Frankfurt 100 d. német ft (85 ft 90 1/2 kr) 3 %	100.40 100.50
Windischgrätz	20 ft pp.	23.—	23.50	Hamburg 100 márk-bankó ft (75 ft 85 kr) 2 1/2 %	132.85 132.95
Waldstein	20 ft pp.	25.—	25.50	London 10 font sterling. (100 ft 23 1/4 kr) 4 1/2 %	52.85 52.90
Keglevich	10 ft pp.	13.50	14.—	Páris 100 frank (40 ft 50 kr ausztr. ért.) 3 1/2 %	
Részvények.				Pénzmekek.	
Nemzeti bank ex div.)		750.—	752.—	Korona	18.35
Hitelintézet 200 frt		169.80	170.—	Császári arany	6.36
Alsó-ausztriai esc. bank 500 frt		537.—	539.—	Reczés arany	6.36
Duna-gőzhajózási társulat 500 ft pp.		402.—	404.—	Napoleonsdor	10.62
Trieszti Lloyd 2-ik kibocsátása 500 ft pp.		145.—	150.—	Orosz imperiale	10.94
Budapesti lánczvid 500 ft pp.		365.—	375.—	Ezüst	133.25
Éjszaki vasut		1830.—	1830.20	A nemzeti kölcsön papir szelvényei	33.25

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(1139)
1691. 1860.

Építészeti vállalkozás.

Sz. Udvarhely Város községe mint tulajdonos, a piacz szegletén lévő fa házát, kemény anyagból ujjonnan kívánja felépíttetni, nyilvános árjelítés útján, a zárt ajánlatokat is tekintetbe véendő. Az építészeti tervek és feltételek jelen évi November 1-től December 9-ig a városi Tanács irodájában megtekinthetők. A nyilvános árjelítés úgy a kömives mint az ács munkára egyszerre fog megtörténni ezen évi december hó 10-én délelőtti 10 órakor a tanács irodájában. Bántópenz a kömives és ács munkára együtt 620. frt. o. é. Ennyi bántópenzzel ellátandó zárajánlatok ezen évi december 9-ig elfogadandók és az árjelítés után azonnal felbontandók. A Tanácsból, Sz. Udvarhelyt, october 30-án 1860.

NEM HIVATALOS.

(1132)

(2—12)

Ditmar R. raktára

Moderateur lámpák

Csapó Sándor

keieskedésében gyári áron kaphatók.

Moderateur lámpaelaj

TAUFFER FERENCZ

fűszerkereskedésében.

Ditmar R. raktára

(1104)

11 1860.

(4—4)

Utmutatás az egészség és szépség fentartására.

Vigasztalására mindazoknak, kik hajukat részenként vagy egészen elhullatták, Kolozsvárt Mohl Miklós úr fűszerkereskedésében egy szert találhatni, mely híres orvosok s tudományos férfiak ajánlata és különböző rang- és állásbeli nők és férfiak kísérletteléte folytán nemcsak a hogy a bel- és külföldön egyaránt hirre kapott, hanem sokszoros szerencsés eredményei által minden eddig ismert hajápolószerek között a legelső helyet foglalta el. Ezen szer a keleti növényekből készített cs. kir. szabadalmat nyert:

Meditrina-hajnövesztő-kenőcs.

mely összekötetésben a hasonnevű keleti haj- és szakállnövesztő vízzel (Mally M.-től Bécsben), azon tulajdonsággal bír, hogy a mellékelt nyomtatott utasítás szerint használva a haj szürkületét és elhullását akadályozza, a hajtalapot erősíti, az utánnövészt elősegíti, a haját teljes épségében megtartva, annak szép sötét színt kölcsönöz. Legszébb eredményt tapasztalják azon egyének, kik aggkor vagy betegség következtében hajukat elvesztvén, ezen szer több heti használata után szép gazdag haját nyernek — nők, kiknek a hajművészek természetellenes ékeit elvetve, saját szép hajukban bámulják ezen hajnövesztőszert rendkívüli eredményét — nem is említve sok fiatal embert, kik gyönyörű szakállukat ennek köszönhetik.

Ezen versenytárs nélkül álló illatos hajnövesztő-szerből egy üvegcsének ára 1 ft 50 kr. Teljes frissesége és valódiságában — kapható:

A fővárosban, Bécsben: Mally M. urnál (Wieden, Neumannsgasse Nr. 32.) Kolozsvárt: Mohl Miklós úr fűszerkereskedésében. Beszterczén: Dietrich és Fleischer. Brassóban: Johann Gy. fia és Gyertyánfi János és fia. Dézsen: Krémer S. K. Fejérvárt: Rusz J. és Wagner J. Medgyesen: Orendi J. F. Segesvárt: Misselbacher J. B. Szász-Sebesben: Weissortel G. A. Szászvárosban: Speck Gusztáv. Szebenben: Zöhrer J. F. urnakál.

Mohl Miklós fűszerkereskedésébe Kolozsvárt felvétetik egy gyakornok.

(1143) | 11 1860. |

(1—12)

Cs. kir. szabad. általán kedvelt ANATHERIN-SZÁJVIZ.

Ára 1 frt 40 kr o. é.

Ezen tíz év óta használatban lévő szájjvíz a fog- és szájrészekre nézve mint egyike a legjobb övszereknek bizonyult be, magas és főfőuraságok által tolette-eszközül használatik, névszerint pedig a legkitűnőbb orvosi egyéniségek által számos bizonyítványokkal helyeseltetvén, minden további dicsérgetés fölösleges. Található Bécs minden gyógyszeráriában ugyanazon árért.

FOG-ÓLOM,

melylyel az ember sajátkezüleg dughatja be odvas fogát.

Ára 2 ft 10 kr.

Cs. kir. legm. kiv.

ANATHERIN-FOGPÁSZTA.

Ára 1 ft 22 kr.

NOVÉNY-FOGPOR

Ára 36 kr a. é.

Bizományosok:

Kolozsvárt: Wolff J. és Kudy J. gyógyszeráriában Tordán: Wolff G. gyógyszerész. Szebenben: Zöhrer és Müller, Steiner gyógyszerész. Brassóban: Fabick János fia és G. János fia. Károly-Fehérvárt: Rusz, Wagner könyvtáros. Segesvárt: Misselbacher J. M. Beszterczén: Dietrich és Fleischer. Dézsen: Krémer S. Déván: Büchler A. Nagy-Váradon: Janky J. Huzzela. Fogarason: Nehrer. M.-Vásárhelyen: Büchler D. és Fogarasi. Balásfalván: Kovrig T. Szászvárosban: Specht, Leonhardt J., és Wotch gyógyszer. Szász Régenben: Traugott és Wachner. Zilahon: Ifj. Ábrahám Gábor. Debreczenben: Bezler gyógyszer., Saltzman, és Czanak J. urak.

(1133)

(2—6)

(1142)

(2—3)

Eladó sertések

A radnothi uradalom hasznbérliénél 200 darab hizott sertés van eladó. A venni szándékozó ott helyt tehet vásárt.

(1135)

(3—3)

(1079)

11 1860.

REDOUZÓ-VÍZ.

(Eau jonthofuge.)

Gróf Csáky György s közbirtokos társai nevében közhírré teszi, miszerint Szász-Lóna, Gyalu, Hideg-Szamos, Hideg-Havas, Marisel, Lapistya, Meleg-szamos, Dongó, Egerbegy, Nagy-kapus, Kis-kapus, Győrő-Vásárhely és Pányik helységekhez tartozó erdőkben és mezőkön a vadászat a magas cs. kir. Helytartóság jóváhagyásával tiltott.

Cs. kir. kizárólag szab. bórpolási- s szépitő-szer, mely a b r tisztátalanságát elhárítja, a folyton szépülő arc színt fenntartja s az arcot minden fagy vagy fájdalom ellen alaposan védi. Egy üvegcsének ára 1 frt o. é., kapható egyedül WOLFF J. gyógyszeráriában Kolozsvárt.

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésében Kolozsvárt kapható:

A MAGYAR NEMZET TÖRTÉNETE

regényes rajzokban, írta Jókai Mór. Második javított és bővített kiadás, 12 gyönyörű fametszettel ékítve. Ára 2 frt 50 kr.

ERDÉLY TÖRTÉNELME.

Alsóbbrendű iskolák számára

szerkesztő

Matusik Nep. János,

kegyesrendi tanár s a m. kir. természetudományi társulat rendes tagja.

Ára kemény kötésben 60 kr. o. é.

SAPHIRA.

történeti regény (Erdély múltjából) írta Halmágyi Sándor, három kötet. Összesen 534 lap. Ára mind a három kötetnek 2 ft 60 kr újpénz.

PARLAGI RÓZSÁK

történeti beszélgetések, írta Halmágyi Sándor. Két kötet igen díszes kiállítás, összesen 317 lap. Ára 2 frt. E beszélgetések tárgya egytől egytől Erdély történetéből van merítve.

BORONKAI MARGIT.

Történeti regény.

ÍRTA

DÓZSA DÁNIEL.

2 kötet, 16-todrét, fűzve 2 forint oszt. értékben

BUDAPESTI SZEMLE.

Szerkesztő és kiadja

CSENGERY ANTAL.

3-dik évfolyam. 10 fűzet ára 10 ujfórint.

UTAZÁSI EMLÉKEK.

Írta

ORMÓS ZSIGMOND.

Első kötet megjelent. Tartalma: Bécs- és környékének alapos ismertetése, történeti vázlatokkal; ára 1 frt 50 kr.

A második kötet sajtó alatt van.